

“^{ZOOM} คิด ”
แข่งขันทางการค้า

กรณีเครื่องมือ
และเครื่องจักรกลการเกษตร

ประเด็นร้องเรียน

บริษัท มันทนา ขอให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (กทค.) ตรวจสอบพฤติกรรมของบริษัท กมลกิจ ว่ามีพฤติกรรมทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม รวม 6 ประเด็น ดังนี้

เลือกปฏิบัติให้ส่วนลด
หรือค่าส่งเสริมการจำหน่าย
กับผู้แทนจำหน่ายเฉพาะบางราย

บังคับให้ซื้อรถแทรกเตอร์
จากบริษัท กมลกิจ ทุกรุ่น
รวมถึงรุ่นที่ขายไม่ได้ในเขตพื้นที่

บังคับให้ดูแลบริการ
หลังการขายข้ามเขตพื้นที่

เมื่อออกเลิกสัญญาผู้แทนจำหน่าย
บริษัท กมลกิจ ไม่รับซื้อสินค้าคืน
และให้จำหน่ายสินค้าต่อไป

ไม่คืนหนังสือคำประกัน
หลังจากวันสิ้นสุดสัญญา

เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์
การประเมินผลผู้แทนจำหน่าย
โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า

ผู้ร้องเรียน

- ▶ บริษัท มันทนา ผู้แทนจำหน่ายเครื่องจักรกลการเกษตร
ของบริษัท กมลกิจ

ประเภทธุรกิจ

ธุรกิจจำหน่ายรถแทรกเตอร์พร้อมชิ้นส่วนอะไหล่

ผู้ถูกร้องเรียน

- ▶ บริษัท กมลกิจ ประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่าย
เครื่องจักรกลการเกษตร
- ▶ นายชันโซส์ ประธานบริษัท กมลกิจ มีอำนาจ
กระทำการแทนบริษัท
- ▶ นายทรงพล รองประธานบริษัท กมลกิจ

*หมายเหตุ ชื่อตัวละคร ชื่อบริษัท เป็นชื่อที่สมมติขึ้น

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

มาตรา 57 (2) บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจใช้อำนาจตลาด หรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมอันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจอื่น

มาตรา 82 บัญญัติว่า ผู้กระทำความผิดมาตรา 57 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด

มาตรา 84 บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษปรับทางปกครองเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือการกระทำและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

1. ข้อเท็จจริง

บริษัท มัทนา ทำสัญญาผู้แทนจำหน่ายกับบริษัท กมลกิจ แบบปีต่อปี หากไม่มีการแจ้งยกเลิกสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน ให้ถือว่าตกลงต่ออายุสัญญาอีก 1 ปี แต่ไม่เกินเดือนธันวาคมของปีถัดไป ซึ่งบริษัท มัทนา ได้ยกเลิกสัญญาระดับล่าสุด สาเหตุหลักมาจากบริษัทผู้แทนจำหน่ายต่ำกว่าเดิม 2 ระดับ และเมื่อทำหนังสือโต้แย้งผลการประเมิน กลับทำให้สถานะผู้แทนจำหน่ายต่ำกว่าเดิมถึง 3 ระดับ ทั้งนี้ ระดับสถานะฯ ส่งผลต่อการได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้ง บริษัท กมลกิจ ยังมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องตามประเด็นร้องเรียนข้างต้น

ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติดังนี้

1

การให้ส่วนลดและค่าส่งเสริมการจำหน่ายแก่ผู้แทนจำหน่ายแต่ละราย ขึ้นอยู่กับยอดจำหน่ายและการสั่งซื้อรถแทรกเตอร์ของผู้แทนจำหน่ายรายนั้น ๆ

2

การสั่งซื้อรถแทรกเตอร์ตามวิธีปกติทางการค้าระหว่างบริษัท กมลกิจ กับผู้แทนจำหน่ายแต่ละรายจะมีการเจรจาทันทีในเรื่องจำนวนสินค้า รวมทั้งส่วนลดหรือค่าส่งเสริมการจำหน่าย หากไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้ บริษัท กมลกิจ จะขยายระยะเวลาการชำระค่าสินค้าหรือโยกย้ายสินค้าให้ผู้แทนจำหน่ายรายอื่นที่สามารถจำหน่ายได้

3

การให้บริการหลังการจำหน่ายข้ามเขตพื้นที่ เป็นนโยบายในการรักษาภาพลักษณ์ และถูกกำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งผู้แทนจำหน่ายจะได้รับคุ้มครองค่าแรงจากลูกค้าเป็นค่าตอบแทน และสามารถนำไปเบิกเงินจากบริษัท กมลกิจ ได้ ทั้งนี้ ผู้แทนจำหน่ายมีสิทธิปฏิเสธการให้บริการหลังการจำหน่ายได้ หากมีเหตุผลสมควรจะไม่ถูกตัดคะแนนผลการดำเนินงาน

4

การจำหน่ายสินค้าให้กับผู้แทนจำหน่ายทุกรายเป็นการขายขาดตามสัญญา และไม่รับซื้อสินค้าคืนภายหลังยกเลิกสัญญา ทั้งนี้ การรับซื้อสินค้าคืนภายหลังยกเลิกสัญญาเป็นเรื่องที่คู่สัญญาต้องเจรจาทันทีเป็นราย ๆ ไป อีกทั้ง บริษัท มัทนา เก็บสินค้าได้ไม่ดี บางส่วนเกิดสนิมและบางส่วนมีอุปกรณ์ไม่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้แทนจำหน่ายที่ถูกยกเลิกสัญญามีสิทธิจำหน่ายสินค้าที่เหลืออยู่ได้ในฐานะผู้จำหน่าย

5

บริษัท มัทนา ยังมียอดค้างชำระสินค้ากับบริษัท กมลกิจ จำนวนเงิน X,XXX,XXX บาท จึงเป็นเหตุให้ไม่คืนหนังสือค้ำประกัน

6

โดยปกติแล้วบริษัท กมลกิจ จะประกาศนโยบายและแนวทางการประเมินผลผู้แทนจำหน่าย ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม และประเมินผลการดำเนินงานเมื่อครบรอบปีบัญชีตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม และประกาศผลการประเมินประมาณเดือนเมษายน แต่ในปี 2560 บริษัทแจ้งนโยบายและแนวทางการประเมินผลผู้แทนจำหน่ายวันที่ 29 - 30 สิงหาคม 2560 และประกาศผลการประเมินวันที่ 5 มิถุนายน 2561 ซึ่งเป็นการประกาศแจ้งหลังจากที่รอบการประเมินผ่านพ้นไปแล้วกว่า 8 เดือน โดยในประกาศได้เปลี่ยนแปลงทั้งรอบการประเมินและหลักเกณฑ์การประเมินในหลายประเด็น ดังนี้

1. เปลี่ยนแปลงรอบการประเมินผู้แทนจำหน่าย
2. เปลี่ยนแปลงหัวข้อย่อย เช่น การสั่งซื้อรถแทรกเตอร์ จากเดิมประเมินผลโดยคำนวณจากยอดส่วนแบ่งตลาดอย่างเดียว เปลี่ยนเป็นคำนวณจากยอดส่วนแบ่งตลาดและยอดสั่งซื้อรถแทรกเตอร์ประกอบกัน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของตลาดและการแข่งขัน
3. เปลี่ยนแปลงชื่อเรียกระดับสถานะเป็นผู้แทนจำหน่าย แต่ยังคงไว้ 4 ระดับเช่นเดิม

2. พฤติกรรม

บริษัท กมลกิจ ใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่าเอาเปรียบหรือจำกัดทางเลือกของคู่ค้าอย่างไม่เป็นธรรม

3. ข้อพิจารณา

ประเด็นที่ 1 บริษัท กมลกิจ เป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการเข้าลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 หรือไม่ ?

- ▶ เนื่องจากความผิดเกิดขึ้นวันที่ 5 มิถุนายน 2561 ประกาศ กพค. เรื่องหลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2561 ยังไม่มีผลบังคับใช้ กรณีนี้จึงต้องนำประกาศฉบับลงวันที่ 18 มกราคม 2550 มาบังคับใช้

- ▶ **ขอบเขตตลาด (Market Definition)**

ตลาดด้านสินค้า (Product Dimension) ปัจจุบันผู้ผลิตและจำหน่ายรถแทรกเตอร์ขนาดกลางและขนาดใหญ่พร้อมชิ้นส่วนอะไหล่จะจำหน่ายผ่านผู้แทนจำหน่าย ความสามารถในการทดแทนของสินค้าที่พิจารณา คือ หากมีราคาสูงขึ้น ผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปซื้อสินค้าตราอื่นแทน ดังนั้น ขอบเขตตลาดสินค้าหรือบริการของธุรกิจนี้คือ **สินค้าประเภทรถแทรกเตอร์ขนาดกลางและขนาดใหญ่พร้อมชิ้นส่วนอะไหล่**

ตลาดด้านภูมิศาสตร์ (Geographic Market) หากสินค้าประเภทรถแทรกเตอร์ขนาดกลางและขนาดใหญ่พร้อมชิ้นส่วนอะไหล่มีราคาสูงขึ้น ผู้บริโภคที่อยู่ใกล้เคียงรอยต่อจังหวัดสามารถข้ามไปซื้อจังหวัดใกล้เคียงหรือจังหวัดอื่นในประเทศได้ คือ เขตการจำหน่ายที่ผู้แทนจำหน่ายแต่ละรายรับผิดชอบภายในประเทศไทยอยู่ในขอบเขตตลาดเดียวกัน ดังนั้น ขอบเขตตลาดด้านภูมิศาสตร์ในกรณีนี้คือ **ประเทศไทย**

เมื่อพิจารณายอดเงินขายและส่วนแบ่งตลาดธุรกิจจำหน่ายรถแทรกเตอร์พร้อมชิ้นส่วนอะไหล่ผ่านผู้แทนจำหน่ายประจำปี 2560 จากข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่า บริษัท กมลกิจ มียอดเงินขายจากการประกอบธุรกิจจำนวน X,XXX,XXX,XXX บาท ส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นอันดับ 2 คือร้อยละ X.XX กพค. เห็นว่าแม้จะมียอดเงินขายในปี 2560 เกินกว่า 1,000 ล้านบาท แต่ส่วนแบ่งตลาดไม่ถึงร้อยละ 10 ดังนั้น จึงไม่ใช่ผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามข้อ 2 วรรค 2 ของประกาศ กพค. เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ 18 มกราคม 2550 กรณีนี้จึงไม่ต้องวินิจฉัยการกระทำอันเข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 50

ประเด็นที่ 2 บริษัท กมลกิจ กระทำการต้องห้ามตามมาตรา 57 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 หรือไม่ ?

1

การให้ส่วนลดและค่าส่งเสริมการจำหน่าย ขึ้นอยู่กับยอดจำหน่ายและการสั่งซื้อรถแทรกเตอร์ของผู้แทนจำหน่ายรายนั้น ๆ กวค. เห็นว่าพฤติกรรมของบริษัท กมลกิจ เป็นการดำเนินธุรกิจตามวิถีปกติระหว่างคู่ค้า จึงไม่เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขทางการค้า ที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยอ้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจบางรายเป็นการเฉพาะอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา 57 (3)

2

การซื้อหรือขายสินค้าพร้อมข้อเสนอส่วนลดและค่าส่งเสริมการจำหน่ายรถแทรกเตอร์ เป็นการเจรจาตกลงกันทั้ง 2 ฝ่าย มิได้มีลักษณะบังคับ ผู้แทนจำหน่ายสามารถตัดสินใจได้ว่าจะซื้อสินค้านั้นหรือไม่ กวค. จึงเห็นว่าไม่เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขบังคับโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้คู่ค้าต้องซื้อสินค้าหรือบริการอื่นจากตน ตามมาตรา 57 (3)

3

การให้บริการหลังการจำหน่ายข้ามเขตพื้นที่เป็นนโยบายในการรักษาภาพลักษณ์และถูกกำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งผู้แทนจำหน่ายจะได้รับคุ้มครองค่าแรงจากลูกค้าเป็นค่าตอบแทน และสามารถนำไปเบิกเงินจากบริษัท กมลกิจได้ ทั้งนี้ ผู้แทนจำหน่ายมีสิทธิปฏิเสธ การให้บริการหลังการจำหน่ายได้ หากมีเหตุผลสมควร โดยจะไม่ถูกตัดคะแนนผลการดำเนินงาน กวค. เห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าว ไม่เข้าลักษณะเป็นการใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา 57 (2)

4

การจำหน่ายสินค้าให้กับผู้แทนจำหน่ายทุกรายเป็นการขายขาดตามสัญญา และไม่มีความเงื่อนไขในสัญญาว่าบริษัท กมลกิจ จะต้องรับซื้อสินค้าคืนภายหลังยกเลิกสัญญา กวค. จึงเห็นว่าพฤติกรรมนี้ ไม่เข้าลักษณะเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา 57

5

บริษัท มัทนา ยังคงมียอดค้างชำระสินค้ากับบริษัท กมลกิจ จำนวน X,XXX,XXX บาท บริษัท กมลกิจ จึงยึดหนังสือค้ำประกันไว้ กวค. เห็นว่าเป็นเรื่องของการชำระหนี้ทางแพ่ง ไม่เข้าลักษณะเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา 57

6

กรณีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การประเมินผลผู้แทนจำหน่าย โดยไม่แจ้งให้ผู้แทนจำหน่ายทราบล่วงหน้า ถึงแม้บริษัท กมลกิจ จะจัดประชุมผู้แทนจำหน่ายประจำปีเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2560 แต่แจ้งให้ที่ประชุมทราบเพียงว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การประเมินเท่านั้น ไม่ได้แจ้งรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในส่วนหัวข้อย่อย ซึ่งบริษัท กมลกิจ แจ้งรายละเอียดการเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์ดังกล่าวเมื่อวันที่ 29 - 30 สิงหาคม 2560 ซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากที่รอบการประเมินของปี 2560 สิ้นสุดไปแล้วกว่า 8 เดือน จนทำให้กระทบต่อผลการประเมินผู้แทนจำหน่ายของบริษัท มัทนา อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีการเพิ่มเงื่อนไขทั้งในประเภทและอัตราคะแนนจากหลักเกณฑ์การประเมินในปี 2559 ทำให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้ยากขึ้น ประกอบกับการรับทราบหลักเกณฑ์ดังกล่าวภายหลังระยะเวลาผ่านไปมากกว่า 8 เดือน ทำให้ปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มคะแนนตามหลักเกณฑ์ประเมินใหม่ไม่ได้และมีผลทำให้สถานะถูกลดลงถึง 2 ระดับ ซึ่งระดับสถานะจะส่งผลต่อการได้รับส่วนลด ค่าส่งเสริมการจำหน่าย และค่าปรับการจำหน่ายข้ามเขต กวค. เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การประเมินผู้แทนจำหน่ายโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าเป็นการประกอบธุรกิจโดยใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่าเอาเปรียบหรือจำกัดทางเลือกของผู้ร้อง ซึ่งเป็นคู่ค้าอย่างไม่เป็นธรรม

ดังนั้น บริษัท กมลกิจ จึงมีความผิดตามมาตรา 57 (2) ต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ในปีที่กระทำความผิดตามมาตรา 82 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 นายชันโซส์เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทและเป็นผู้สั่งการหรือกระทำการให้บริษัท กมลกิจ เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การประเมินในส่วนหัวข้อย่อยหลังจากที่รอบการประเมินของปี 2560 ผ่านไปแล้วกว่า 8 เดือน และนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ในการประเมินผลอย่างไม่เป็นธรรมส่งผลกระทบต่อให้บริษัท มณฑนา ได้รับความเสียหาย ดังนั้น นายชันโซส์จึงต้องรับโทษปรับทางปกครองเช่นเดียวกับบริษัท กมลกิจ ตามมาตรา 84 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 นายทรงพลรับฟังได้ว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลหรือสั่งการในเรื่องการประเมินผลผู้แทนจำหน่าย จึงไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดกรณีนี้

ประเด็นที่ 3 มาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 บัญญัติให้ยกเลิก พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 แต่พฤติการณ์ประกอบธุรกิจโดยใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมยังคงต้องห้ามตามมาตรา 57 (2) แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ดังเช่นที่ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ เพียงแต่เปลี่ยนแปลงจากบทลงโทษทางอาญาเป็นลงโทษทางปกครอง จึงมีปัญหาว่า จะนำโทษปรับทางปกครองมาใช้ลงโทษบริษัท กมลกิจ และนายชันโซส์ ได้หรือไม่ ?

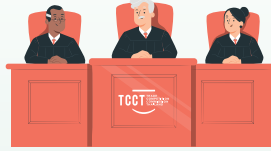
ข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัท กมลกิจ ประกาศแจ้งเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานครั้งใหม่ให้ทราบเมื่อวันที่ 29 -30 สิงหาคม 2560 ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดก่อน พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 จะมีผลบังคับใช้ แต่บริษัท กมลกิจ ได้มีการนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ประเมินผู้แทนจำหน่ายทุกรายต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงวันที่ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ จากนั้นจึงนำผลการประเมินข้างต้นประกาศให้ทราบเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561 และจ่ายสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ หลังจากประกาศผล จนทำให้บริษัท มณฑนา ได้รับความเสียหายเนื่องจากได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ลดน้อยลงเป็นจำนวนมาก การกระทำความผิดดังกล่าวจึงเป็นความผิดสำเร็จในขณะ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ กรณีนี้จึงนำโทษปรับทางปกครองมาพิจารณาลงโทษแก่บริษัท กมลกิจ และนายชันโซส์ ตามมาตรา 82 ประกอบมาตรา 84 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้

4. ความเห็น กวก.

กวก. เห็นว่าการกระทำของบริษัท กมลกิจ ในประเด็นร้องเรียนที่ 1 - 5 ไม่เข้าลักษณะเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 57 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 แต่การกระทำในประเด็นร้องเรียนที่ 6 เป็นการกระทำอันฝ่าฝืนมาตรา 57 (2) แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 จึงมีความผิดต้องชำระค่าปรับทางปกครองตามมาตรา 82 และนายชันโซส์ในฐานะประธานบริษัทผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท กมลกิจ จึงต้องรับโทษปรับทางปกครองเช่นเดียวกับตามมาตรา 84 ส่วนนายทรงพลมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลหรือสั่งการในเรื่องการประเมินผลผู้แทนจำหน่าย จึงไม่ต้องรับโทษปรับทางปกครอง กรณีกำหนดฐานรายได้ค่าปรับทางปกครอง กวก. มีมติเห็นควรกำหนดอัตราโทษปรับทางปกครองไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด โดยกำหนดฐานรายได้ค่าปรับเฉพาะกิจการในพื้นที่จังหวัดที่กระทำความผิดในปี 2561 จำนวน 53,685,000.59 บาท เนื่องจากเป็นพื้นที่พืพากเพื่อสะท้อนข้อเท็จจริงแห่งคดีในส่วนของพิจารณากำหนดอัตราโทษที่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น

5. มติ กวก.

การกระทำของบริษัท กมลกิจ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เนื่องจากมีส่วนแบ่งตลาดไม่ถึงร้อยละ 10 ส่งผลให้ไม่เป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามข้อ 2 วรรค 2 ของประกาศ กวก. เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ 18 มกราคม 2550 กรณีนี้จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามีความผิดฐานใช้อำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 50 หรือไม่

การกระทำของบริษัท กมลกิจ เป็นการกระทำอันฝ่าฝืนมาตรา 57 (2) แห่ง พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ด้วยการใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่าเอาเปรียบหรือจำกัดทางเลือกของคู่ค้าอย่างไม่เป็นธรรมจึงต้องชำระค่าปรับทางปกครองตามมาตรา 82 และนายชันโซลีในฐานะประธานบริษัทผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท กมลกิจ จึงต้องรับโทษปรับทางปกครองเช่นเดียวกันตามมาตรา 84 โดยเห็นควรกำหนดค่าปรับทางปกครองของบริษัท กมลกิจ และนายชันโซลี ในอัตราร้อยละ 3 จากฐานรายได้เฉพาะกิจการในพื้นที่จังหวัดที่กระทำความผิดในปี 2561 จำนวน 53,685,000.59 บาท เนื่องจากเกิดผลเสียหายในวงจำกัดเฉพาะพื้นที่ ดังนั้น จึงคิดค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนเงินรายละ 1,610,550.02 บาท

กรณีศึกษาต่างประเทศ

เกาหลีสั่งปรับบริษัทผลิตชิ้นส่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่ฐานใช้อำนาจ ต่อรองที่เหนือกว่าต่อบริษัทผลิตโทรศัพท์

คณะกรรมการการค้าที่เป็นธรรมของเกาหลี (Korea's Fair Trade Commission: KFTC) สั่งปรับ Broadcom บริษัทผลิตส่วนประกอบการสื่อสารไร้สายประสิทธิภาพสูงสำหรับในสมาร์ตโฟนและแท็บเล็ตเป็นจำนวนเงิน 19.1 พันล้านวอน ฐานใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม โดยบังคับให้ Samsung ทำสัญญาซื้อขายชิ้นส่วนประกอบโทรศัพท์แบบระยะยาว ซึ่ง Broadcom ใช้วิธีการที่ไม่เป็นธรรม อาทิ การหยุดส่งชิ้นส่วนประกอบที่สำคัญเพื่อบีบบังคับให้ Samsung ยอมทำสัญญาแบบระยะยาว

ในเดือนมกราคม 2566 ทีมสืบสวนเรื่องร้องเรียนของ KFTC ยอมรับข้อเสนอของ Broadcom ที่ให้การรับประกันส่วนประกอบโทรศัพท์มือถือของ Samsung เป็นระยะเวลา 3 ปี และจะไม่บังคับให้บริษัทสมาร์ตโฟนทำข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมเพื่อยุติการสอบสวน แต่คณะกรรมการปฏิเสธข้อเสนอยาวเยียวในเดือนมิถุนายน 2566 ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีการปฏิเสธข้อเสนอยาวเยียวที่ได้ยอมรับไว้ เนื่องจากเห็นว่าข้อเสนอไม่เพียงพอที่จะเยียวยาการกระทำที่ถูกล่าช้าของ Broadcom

ปัจจุบัน Broadcom มีอำนาจเหนือตลาดจนเกือบจะเป็นผู้ผูกขาดในธุรกิจส่วนประกอบโทรศัพท์ประสิทธิภาพสูงที่ใช้สำหรับสมาร์ตโฟนและแท็บเล็ต โดยในตลาดสมาร์ตโฟนระดับพรีเมียมของเกาหลี Samsung และ Apple แข่งขันกันอย่างดุเดือด และได้สั่งซื้อส่วนประกอบที่สำคัญหลายอย่างจาก Broadcom เมื่อเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้นในการจัดหาผู้ผลิตสมาร์ตโฟน Broadcom จึงใช้กลยุทธ์เพื่อป้องกันไม่ให้ Samsung เปลี่ยนไปทำธุรกิจกับคู่แข่ง และสร้างความมั่นคงของการขายในระยะยาวจึงต้องการให้มีการทำสัญญาระยะยาวขึ้น ซึ่ง Samsung ได้ปฏิเสธข้อเรียกร้องของ Broadcom มาโดยตลอด โดยอ้างถึงต้นทุนค่าเสียโอกาส และการสูญเสียทางการเงิน แต่ Broadcom ได้กดดัน Samsung โดยการไม่อนุมัติคำสั่งซื้อชิ้นส่วนประกอบโทรศัพท์ หยุดการจัดส่งและการสนับสนุนทางด้านเทคนิค เพื่อเป็นการบีบบังคับให้ Samsung ยอมทำสัญญาแบบระยะยาว

พฤติกรรมของ Broadcom ทำให้ Samsung ต้องทำสัญญาในเดือนมีนาคม 2020 เพื่อซื้อชิ้นส่วนประกอบโทรศัพท์อย่างน้อย 760 ล้านดอลลาร์ (712.9 ล้านยูโร) ต่อปี เป็นเวลาต่อเนื่อง 3 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2021 และหากยอดการสั่งซื้อยังไม่เพียงพออีก Samsung ยินยอมที่จะลดหย่อนค่าส่วนต่างให้กับ Broadcom ภายหลังจากการทำสัญญา 1 เดือน Samsung ก็ตกลงที่จะหยุดซื้อส่วนประกอบจากบริษัทคู่แข่งของ Broadcom ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้ Samsung เสียเปรียบอย่างร้ายแรง ไม่สามารถเลือกใช้ชิ้นส่วนประกอบอื่นในสมาร์ตโฟน Galaxy S21 ซึ่งเปิดตัวในปี 2021 แต่ต้องใช้ชิ้นส่วนประกอบที่มีราคาแพงของ Broadcom และพฤติกรรมของ Broadcom ยังเป็นการกีดกันคู่แข่งจากโอกาสในการแข่งขันที่เป็นธรรมในด้านราคาและประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็เป็นการกีดกันการลงทุน ยับยั้งนวัตกรรม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค

